

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

4. köide Tallinnas, teisipäeval, 8. jaanuaril 1924 Nr. 1

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Ins. E. Masik: Teine ülemaaline laevaomanikkude
ja chitajate kongress ja selle resolutsioonid

Raudteetariifide kõrgenduse puhul

Suurmüügi hindade kõikumisest 1923. a.

Riigi tulud 1. novembriks 1923.

Tartu tööstuse ladud

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Fr. R. Kreuzwaldi
nim. ENSV kirjil
Raamatukogu

PE 18011

Ilmub kord nädalas

Wäljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

„Tulev Eesti”

jalgab 1924. a. ilmumist Eesti Karskusehäälekandjana järjekindlalt kord kuus vähemalt kahe trükipoogna suuruses.

„Tulev Eesti” sisu mitmekesiduse peale tahetakse süstemaatiliselt kõige suuremat rõhku panna ja võimalikult mitmekesistele küsimustele spordile j. m. rohkesti ruumi lubada vastavalt Karkskuseliidu laiendatud töökavale, ühtlasi teateid tuues oma- ja välismaade karskusorganisatsioonide elust.

„Tulev Eesti” välimust tõstetakse järjekindlalt, tuues igas numbris rohkesti pilte ja illustratsioone, muu seas mitmesuguseid diagramme, karrikatuure j. m. Sel alal on oma kaastööd lubanud kunstnikud Gori, Kivit j. t.

„Tulev Eesti” ei tohi puududa ühegi organisatsiooni raamatukogust ja Ingemiselaualt.

„Tulev Eesti” on ainus karskusajakiri Eestis ja väärib seepärast kõikide hariduskultuuriliste seltside tähelepanu.

„Tulev Eesti” peab käima igale koolile. Hoolitsegu selle eest Eesti õpetajad, kes kunagi oma tõsist karskusmeelsust pole salganud.

Eesti karskusliit kutsub üles kõiki karskussõbralikke kodanikke, eestkätt karskuseseltside tegelasi ja karskeid õpetajaid, „Tulev Eesti” tellimisi levitama. Igal üksikulgi juuretulnud tellimisel on suur tähtsus. On saada ka läinud aastakäikude üksikuid numbreid à 10–25 mrk. ja teine (1922) aastakäik 150 mk. ja teine (1923) aastakäik 300 marka.

„Tulev Eesti” tellimiste vastuvõtmise raamatud saadetakse esimese nõudmise peale kätte. Tellimiste kogujaile antakse head $\frac{0}{0}\%$.

„Tulev Eesti” tellimisi võtavad vastu ka kõik vabariigi postkontorid.

„Tulev Eesti” tellimise hind on:

1 aasta peale.	300 marka.
$\frac{1}{2}$ „ „	150 „
$\frac{1}{4}$ „ „	75 „
Üksik number	25 „

„Tulev Eestis” on kasulik kuulutada; iseäranis pidagu seda kirjutajad ja raamatukauplused silmas. Kuulutuste hind: 1 lhk. 1000 mrk., $\frac{1}{2}$ lhk. 500 mk., $\frac{1}{4}$ lhk. 250 mk. Kuulutuste kogujaile $\frac{0}{0}\%$.

„Tulev Eesti” tellimise aadress: „Tulev Eesti”. Tartu, postkast 86, ehk Jakobi t. 8. telef. 404.

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1 000.— Väljamaale Emk. 2000.—
pooleaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 15, Tallinnas. Talitus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

4. köide. Tallinnas, teispäeval, 8. jaanuaril 1924.

Nr. 1.

Sisu: Toimetuse kommentaar. Ins. E. Masik: Teine ülemaaline laevaomanikkude ja ehitajate kongress ja selle resolutsioonid. Raudteetariffide kõrgenduse puhul. Suurmüügi hindade kõikumisest 1923 a. Riigi tulud 1. novembriks 1923. Tartu tööstuse ladud. Sise- ja väljamõa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 7. jaanuaril 1924.

Suurte pettumuste aasta on meil seljataga. Aasta, mis algas kõige roosilismate väljavaadetega ja lõpes peaaegu üldises pessimismis ja likvidatsiooni meeleolus. Tegelik likvidatsioon saab kahtlemata kestma ka uuel aastal, võib olla isegi sellele järgneval aastal, nii et meil kõige lähemas tulevikus midagi roosilist ette näha ei ole. Igatahes ei või ütelda, et 1923 aasta meile majanduslikult midagi positiivset ei oleks annud. Tema andis meile eeskätt raske õppetunni selle kohta, kui ettevaatamata on ülesannete kallale asuda, mis ettevõtjal üle jõu käivad. Veel kaugele hilise suve sisse püsis meil meeleolu, et meri on põlvini ja kestis kiidulaul Eesti majanduslikele soliidsusele ja ettevõtlikusele. Ka siis veel, kui eesrinnas sammujad lahtist kuristikku oma ees nägid ja tagasi tõmbama hakkasid, tekkis mingisugune väike segadus tagumistes ridades ning kostsid julgustavad hüüded ja otsekohesed ähvardused, et esimesi sundida edasi minema. Alles hulga hiljem sai kogu seltskonnale selgeks, kuhu meie olime jõudnud. Ja nüüd tehakse üksteisele kibedaid etteheiteid, otsitakse marga kukutajaid ja muid süüdlasi ning sõõnuid väljapääsuteid, et hundid sõõnud oleks ja lambad terved. Muidugi ei ole niisugust teed olemas ja kui meie selle vastastikkuse süüdistuse perioodi õnnelikult olime läbi elanud, siis võime igatahes kindlasti loota, et temale järgneb üldine kainenemine, missugusel korral raske ei peaks olema ka õigeid väljapääsuteid leida. Seda kainenemise protsessi võib juba

nüüd selgesti tähele panna ja ta hakkab isegi teatud praktilisi tagajärgi andma.

Ka „Eesti Majandusel“ on raske aasta selja taga – organiseerimise aasta. Nagu lugejatele teada, tuli töötada esimene pool aastat täielikus hauavaikus kogu Eesti ajakirjanduse poolt. Need olid toimetusele moraalselt rasked katsekuud ja suure rahuldusega võime tunnustada, et see aeg nüüd seljataga on. „Eesti Majandus“ on suutnud ennast läbi lüüa ja vastava koha meie ajakirjanduses võita. Uhkusega võime tunnustada, et meie töö mitte asjata ei ole olnud – tema vilja võib nüüd näha ajakirjanduses, kui ka Riigikogus majanduslikest vaieldustest ning lõpuks ka seltskonnas igal sammul näha. Kui meie veel poole aasta eest kahtlesime, kas meie töö neid kulused ära tasub, mis nüüd riigikassa, kui ka seltskondlike asutused „Eesti Majanduse“ ülevõtmiseks kannavad, siis oleme nüüd selles asjas täiesti kindlad – ajakiri võib julgelt algatada tööd jatkata usus, et tema olemasolu õigustatud ja tarvilik on, ning teadmises, et „Eesti Majandusel“ oma ülesanne on täita avaliku arvamise loomisega majanduslikest küsimustest.

Toimetus tahab ka uuel aastal kindlaks jääda oma põhimõttele – toimetada ajakirja rippumatult igasugustest kõrvalistest mõjudest ja toimetuse kommentaarides omale hindamisvabadust jätta kõigi meie majanduselu avalduste kohta. Väljaspool seda aga jätab toimetus täieliku sõnavabaduse autoritele ja avaldab kõik, mis tema arvates kuidagi küsimuste selgitamiseks kaasa võiks aidata. Ainult vaba diskussiooni teel on võimalik

tõele lähemale saada ja seda viimast peab toimetus ajakirja esimeseks ülesandeks.

Meie oleme kindlas usus, et edukas töö ainult sellel alusel võimalik on ja ajakirjale võimalikult laiade ringkondade poolehoidu ja kaastööd võib kindlustada, ning lootuses selle kaastöö ja poolehoiu peale soovime oma lugejatele ja kaastöölistele edurikast uut aastat!

Kaubanduse attaché Londoni.

Nagu meie kuuleme, on kaubandustööstus ministeeriumi algatusel uuesti küsimus harutusele võetud ametliku kaubanduslise esituse loomisest Londoni. Seda mõtet võib muidugi ainult rõõmuga tervitada, sest Eesti kõige suurem välisturg oli pärast hr. Uustalu ärakutsumist täiesti ilma hooleks jäänud. Läänud aasta jooksul oleme meie näinud Londoni Eesti saatkonnalt ainult ühe väärtuslikuma sisuga informatsiooni kaubanduse alal, sest ei või ju kaubanduslikeks informatsiooniks nimetada väljakirjutusi või, baconi ja muna hindade kohta, mis paarinädalise hiljaksjäämisega Londonist kaubandusministeeriumi jõuavad. Ilma majanduslike esitusega olles, oleme meie niihästi Londoni City's, kui ka Inglise turul üleüldse suure osa oma endisest lugupidamisest kaotanud. Muidugi on raske ütelda, mis ametlik kaubandusline esitus selle nähtuse ärahoidmiseks oleks suutnud teha, sest et põhjuseid mitte niipalju Londonist, kui Tallinnast tuli otsida, kuid teatav neutraliseeriv mõju oleks temal kahtlemata olnud. Majanduslike esituse ülesanded ei lõpe aga isenesestki mõista mitte vastastikkuse informatsiooniga. Tema kohus on ka Eesti kaupadele välis turul praktiliselt teed tasandada. Sellepärast tuleb kaubandusministeeriumi mõtet toetades, saata oma kaubanduslist esitajat Londoni, kes saatkonnast täiesti iseseisvalt ainult kaubanduslisel alal töötaks ja kellel oma ülesannete kergenduseks käsitada oleks Eesti kaubaproovide näitus kusa gil City publikumile kättesaadavas kohas.

Teine ülemaaline laevaomanikkude ja ehitajate kongress ja selle resolutsioonid.

Ins. E. Mastik.

Meie geograafilise seisukohale vastavalt on majanduslikes arenemises laevasõidul kahtlemata terve alus ning suur tulevik.

Seni on küll meie majanduspoliitikas laevasõidu huvid kaunis tagumisele plaanile jäänud, mis osalt oleneb sellest, et meil laevasõidu valitsemine veel küllalt pole organiseeritud, osalt aga ka piiratud rahalistest võimalustest ning meie laevasõidu noorussest ning suurtest haavadest, mis sõda andis. Siiski on meie kaubalaevastik tasahiljakesi kasvanud, 1. detsembriks s. a. ümarguselt kuni 64.000 Br. reg. tn. (laevad üle 19 reg. tn.) jõudes, kaasa arvatuna praamid ja sisevete laevad. Nendest laevadest on küll veel 20 laeva 10.700 reg. tn. suuruses Venemaalt kätte saamata, vaatamata et meil selleks rahulepingu järele õigus, kuid siiski on meie kaubalaevastik saanud juba majanduslikeks faktoriks, millega rehkendama peab, eriti arvesse võttes et ta meile aastas üle 300 miljoni välisvaluutat brutto sisse teeb. Kui meie majanduspoliitikas aga laevasõidule veel vääriline koht antaks, siis võib kindlasti loota, ning meil on selleks olulised tõendused, et see majanduse haru meie seisukoha kindlustamiseks üheks tähtsamatest saab.

Ülemaaline laevaomanikkude ja ehitajate kongress, mis laevaomanikkude ja ehitajate ühingu (liikmeid üle 37.500 Br. reg. tn. ga) poolt kokku kutsuti ning omad istumised 15-16 dets. Meripanga ruumides ära pidas, võttis kaalumise alla paljud tähtsamad küsimused sellel alal, puudutades elulisemaid nõudeid, neid igakülgsest läbi arutades, ning meie laevasõidu ja laevaehituse tarvidusi väljendades allpool toodud resolutsioonides, mille täideviimine ülesandeks tehti laevaomanikkude ja ehitajate ühingu.

Peab õigusega lootma, et meie laevasõidu tarvidused ning nõuded tõsist tähelepanekut leiavad meie majanduse ja riigi elu juhtide hulgas.

Ülemaalise laevaomanikkude ja ehitajate kongressi poolt vastu võetud resolutsioonid.

(15. ja 16. dets. 1924. a.)

Telegramm riigivanemale.

Kongress otsustas ühel häälel riigivanemale järgmist telegrammi saata: Eesti laevaomanikkude ja ehitajate ühisus oma teise üleriiklise kongressi puhul soovib Riigivanemale tervit ja jõudu riigi kaitset, tööd ja kaubandust kindlal käel juhtida. Kongress loodab, et kaubalaevastik, mis meil

praegu arenemisel, vastavat toetust vabariigi valitsuse poolt saab leidma.

I. Aruannet laevaomanikkude ja ehitajate ühisuse tegevusest läinud aastal ära kuulafes otsustas kongress: (Referent ins. E. Masik).

1) Kongress, ära kuulates laevaomanikkude ühisuse esitaja ettekannet ühisuse tegevusest, avaldab ühisuse juhatusele tänu tehtud töö eest ja palub ühisust kõikide laevaomanikkude nimel edaspidi samas sihis tegutseda.

Ühtlasi paneb kongress kõikidele laevaomanikkudele ette ühisuse liikmeks astuda, et ka edaspidi edurikkamalt laevanduse huvisid kaitsta ja esitada.

2) Kongress leiab et valitsuse asutused mitte küllalt arvesse ei ole võtnud meie laevasõidu nõudeid mineva aastase kongressi ning laevaomanikkude ühisuse poolt üles võetud olulistele tarvidustele mitte küllalt vastu tulles; nagu:

a) laevade pantimise seaduse mitte läbiviimine;

b) krediitide eitamine laevanduse tarvis;

c) laeva maksustamise küsimuse mitte lahendamine;

d) Venemaal olevate laevade küsimuse mitte lahendamine;

e) mere seaduste mitte küllalt süstemaatilise väljatöötamisele asumine;

f) laeva mõõdukirjade mitte tunnistamine mitme riigi poolt jne.

Samuti leiab kongress, et laevaomanikud ise osalt liiga vähe huvi on ülesnäidanud ühiselt meie laevasõidu seisukorra parandamiseks.

3) Uues tolliseaduses tulevad paragrafid, mis laevandust halvata võivad (laeva vastutus meeste kontrabandi eest jne.), kiires korras läbi vaadata ja nende muutmist rahaministeeriumi kaudu nõuda Riigikogus. Kui aga see muutmine praegu võimata, siis see küsimus Eesti-Läti tolliühflustamise komisjoni üles võtta ja siis juba ühes teiste muudatustega ära parandada.

4) Kongress leiab tungivald tarvilikuks, et Eesti laevanduse esitajad laevaomanikkude ühisuse kaudu võiks alaliselt osa võtta:

a) Riigi majandusnõukogust,

b) Tariifi komisjonist,

c) Mereasjanduse nõukogust,

d) Eesti Panga nõukogust.

5) Kaubandustööstuse koda tuleb kiires korras ellu kutsuda, seal laevanduse huvisi vastavalt esitades.

II. Sadamate ja sadamamaksude seaduse kohta otsustas kongress: (Referent ins. Leppik.)

1) Tallinna ringkonna sadamamaksud tulevad niiviisi korraldada, et ainult ühekordne maks maksta oleks.

2) Mitmes sadamas laadimise ehk lossimise juures tuleb võtta ainult ühekordne maks.

3) Bunkri süte ja toiduainete peale võtmisel jäävad sadamamaksud ära.

4) Uus sadamate seadus tuleb muuta (seda riigikogust tagasi võttes) niimoodi kui laevaomanikkude ühisus oma märgukirjas teedeministrile ära tähendanud. Eriti peavad erasadamate ja sildade maksud peale tuletorni ja jäämaksu minema erasadamatele.

5) Pärnu sadama sissekäigu süvendamist pole mitte küllalt edukalt teostatud, tuleb tuleva aasta esimeses järjekorras teostada.

6) Tallinna vanasadama territooriumil, kus ruum juba praegu kitsas, ei või lennusadamat asutada.

7) Saarte ja Viru ranna varjusadamate korraldamise peale tuleb suuremat rõhku panna. Eriliselt ja esimeses järjekorras Hiiu maal Suur-sadam niipalju korda seada, et seal võimalus oleks vähematel laevade talvel seista ja väiksemad parandustööd ära teha, sest et see on ainuke talvesadam Hiiu saarel W pool Tallinnat ja seal endisest sadamast praegu osa ehitusi alal.

8) Laevade klaarimist peab igas tähtsamas sadamas võimaldama.

III. Meriseaduste asjus otsustas kongress: (Referent adv. J. Tannenbaum).

1) Meriseaduste väljaandmine tuleb ühtlustada, asutades vastavat eriteadlaste komisjoni, varustatult krediidiga, kohtuministeeriumi ehk meriasjanduse peavalitsuse juures, kes kindla kava järele meie meriasjanduste väljatöötamisele asuks.

2) Üld-avarii lahendamisel oleks soovitatav veneaegsetel meriõiguslistel kommetel põhjeneva praktika poole tagasi pöörata.

3) Laevade mõõtmise seadus tuleks rutuliselt välja anda ühes mõõtmise instruksiooniga.

4) Brüsseli 1910. aasta konventsioonid tuleks ratifitseerida.

5) Merepiiride kindlaksmääramise seadus tuleks rutuliselt välja töötada ja välja anda.

6) Laevameeste ja laevasõidu seadused tulevad samuti kõige ligemal ajal teostamisele võtta.

IV. Laevasõidu krediitide asjus otsustas kongress: (Ref. dir. M. Jaakson).

1) Kongress leiab, et meie majanduspoliitikas, mille järeltuleks on Eesti panga krediitide poliitika, meie laevasõit unustusse on jäetud, mida näitab koguni väikene krediitide summa, mis laevanduse peale on antud, samuti ka laevanduse peale palutud laenude mahakustutamise 1924. aasta eelarves.

2) Kongress loeb tarvilikuks et laevandusele meie majanduspoliitikas vääriline koht antaks, mille teostamiseks:

a) Laevaehituseks tingimata saaks 1924. aastal ettenähtud 20 miljoniline laen antud.

b) Laevade ostmiseks väljamaalt saaks krediit korraldatud.

c) Laevade ostmiseks väljamaalt väljamaa laenu saamiseks võimaldada riiklist garantiid.

d) Laeva liiniseid toetada tarvilisel määral.

3) Meripanga ümber peaks laevaomanikud rohkem koonduma, teades et ainult selle läbi tõuseb usaldus ning mere krediidi võimalus meil ja väljas.

4) Laevade pantimise seadus peab kõige kiiremas korras teostatama, sest et ilma selleta meie laevade peale krediiti ei saa, seega ka laevade ostmine võimata.

V. Tulede ja merimärkide asjus otsustas kongress: (Ref. kapt. J. Loosberg).

1) Et merimärgid saaksid varem kehtel välja pandud kui seni. 2) Soela väinas vastavad tulede üles seatud, mis õõsist laevasõitu ja läbikäiku võimaldaks, niisama ka Pärnu sissekäik. 3) Kihnu riffi otsa tuleks automaatsult tuleboi asetada.

VI. Laeva meeskonna palkade, registreerimise ning paberite ja sotsiaal-küsimuste kohta otsustas kongress: (Referent ins. E. Masik).

1) 1924. a. navigatsiooniks välja töötada 1923. a. alusel maximal palganormid, mis

laevaomanikkude ühingu kaudu ühiselt maksuma panna, soovitatavalt ka riigi laevades.

2) Tarvilik meil sisse seada laevameeste registreerimine ning isikutunnistuse raamatud, kus näha andmed isiku kohta.

3) Välja töötada palgarõamatud ühes lepinguga, aluseks võttes Skandinaavia eeskujul maksuma panna. Munsterdada ainult isikutunnistuse raamatuga varustatud mehi.

4) Munsteroll eraldada kollektiiv-lepingust ning uus vastav kava Skandinaavia eeskujul maksuma panna. Munsterdada ainult isikutunnistuse raamatuga varustatud mehi.

5) Arsti tunnistuste sisseseadmine laevameeste palkamisel selleks kasutades ära vastavaid valitsuse arste, mis üleval peetakse arstimaksu eest.

9) Laevameeste munsterdamine, palgarõamatute, isikutunnistuse, hoolekande, registreerimine koondada merimeeste kodusse, mida asutada võimalikult igas ringkonnas, vastavad sissetulekud merimeeste majale.

7) Meeskonna normid laevades välja töötada.

8) Merimeeste sotsiaal-küsimuste lahendamise peab sündima meil ühenduses merimeeste seaduse väljaandmisega, kus oleks täpi pealt kindlaks määratud vahetõrd laeva ja meeskonna vahel, mis teatavasti praeguste meie seaduste alusel segane ning selgusetu.

9) Hoolekande seadustest esimeses järjekorras välja töötada ühenduses merimeeste seadustega:

a) õnnetu juhtumiste seadus; b) haigekassa seadus.

VII. Merimeestekodu ja merikoolide asjus otsustas kongress: (Referent kapt. A. Gustavson).

1) Meil tuleks Soome ja Skandinaavia maade eeskujul merimeeste majade seadus välja töötada, mille põhjal merimeeste maja ülesanne oleks peale korteri andmise veel merimeeste registreerimine, munsterdamine ja merimeeste eest hoolitsemine, mille juures vastavad maksud merimeeste heaks läheks. Peale selle peavad merimehed ise maja jooksvatest kuludest osa võtma, samuti kui seda tehakse Skandinaavia riikides. „Merimeeste kodu“ läheks majasse üle.

2) Merimeeste koolide asjus leiab kongress, et Eestis tuleb edaspidi rohkem rõhku

panna motoristide ettevalmistamise peale, missugune võimalus praegu puudub.

VIII. Eesti laevaliinide asjus otsustas kongress:

(Referendid: Kapt. Klaar, ins. Masik).

1) Riiklised laevaliinid rannasõidus on kahjulikud meie rannaliinide edule. Nende likvideerimiseks kokku kutsuda rannasõidu liinidest huvitatud isikud ja ettevõtted, nendele ettepanekut tehes vastavate riigi liinide jätkamine soovitatavatel tingimistel oma peale võtta.

2) Kongress leiab tungivalt tarvilikuks meie ja väljamaa vahel liinide alleshoidmist ning uute sisseseadmist ning arvab, et meil riik peaks kõige tõsisemalt nende Eesti laevaliinide arenemist jälgima, kaasa aidates selleks, et meie liinid oleks asendatud majanduslikult sama tingimistesse, kui meie võistlejad. Eriti peab 1924. a. eelarvesse üles võtma posti maksudena laeva liinidele krediit vastavas ulatuses. Samuti peaks vastu tulutama talvesõitude korraldamisele.

IX. Merikinnituse asjus soovitab kongress: (Referent kapt. J. Loosberg).

Et kõik Eesti laevaomanikud vastastikku merikinnituse seltsi ümber koonduks, seal oma laevu kinnitades.

X. Prahtide küsimuses otsustas kongress:

(Referendid: Kapt. J. Loosberg, ins. E. Masik).

a) et täielikku prahtide kokkuvarisemist ära hoida ja olemas olevatele laevadele elamist võimaldada, veebruarikuus purjelaeva omanikud kokku kutsuda, et kindlaks määrata miinimum veorahad tulevase 1924. a. navigatsiooni jaoks.

b) Jälgida Rootsi purjelaeva omanikude ettepanekut 1924. a. navigatsiooniks minimaal prahtisi Balti meres ära määrata ning kokkuleppe saavutusel sellega ühineda.

c) Koos töötada rahvusvaheliste ühiste kaudu prahtide ning charteri tingimiste parandamiseks.

d) Kongress avaldab kindlat lootust, et valitsus ja era import-eksportöörid Eesti laevu esimeses järjekorras arvesse võtaks.

XI. Kongressi kõikide resolutsioonide täideviimine:

Kõikide resolutsioonide läbiviimist laevaomanikkude ja ehitajate ühingu juhatuse peale panna.

Raudteetariifide kõrgenduse puhul.

Neil päevil otsustas tariifinõukogu 1. jaanuarist kõrgendada laiaroopalise raudtee sõidutariifi 50% võrra ja bagaasitariifi 25% võrra. Sel puhul äratub tähelepanu iseloomulik nähtus, et teede- ja rahaministeeriumi sellekohane ettepanek ei tekitanud vaielusi mitte ainult teiste valitsusasutuste poolt vaid isegi ühiskondliste-, tööstusliste- ja kaubandusliste organisatsioonide esitajate poolt riigi majandusnõukogus. Harilikult tekitab raudteetariifide kõrgendamine suurt rahulolematust elanikkude keskel üldiselt, iseäranis aga kaubandus- ja tööstusringkondis. Finans- ja majandusteadus vaatavad samuti eitavalt raudteel liikumise kallinemise peale. Sellepärast peame meie tarvilikuks tuua otsustatud kavatsuse kaitseks mõnda arvamist, mis meie arusaamise järel täiel määral kinnitavad selle määruse tarvilikkust.

Vististi on üldiselt teada, et meie riigi raudtee majapidamisel on olnud kogu aeg finantsiliselt mitterahuldavad tagajärjed: kui ühelt poolt arvata normaalseteks eksploateerimise kuludeks osa erakorralisi kulusid tee peale, teiselt poolt aga maha arvata saadud sissetulekust 20% mis moodustab riigimaksu, siis selgub, et meie teed on kogu aeg töötanud defitsiidiga; üks aastatest on näit. annud defitsiiti üle saja miljoni marga. Niisuguseid kurbi tagajärgi meie riigiraudtee majapidamises tuleb, võib olla, seletada mitte küllalt otstarbekohase asjaajamisega (mitte ajakohane ja kallis materjalide muretsemine, mitte küllalt otstarbekohane liikuva koosseisu kasutamine j.m.). Ometi on meie arvates siin palju suuremaks põhjuseks võrdlemisi madalad raudteetariifid, eriti sõidutariif. Kuivõrd madal see viimane oli, selgub võrdlusest sõidutariifiga Vene raudteel rahu ajal algades 1908 aastaga; seda viimast aga loeti üldiselt mitte kõrgeks võrreldes väljamaa vastavate tariifidega. Kolmanda klassi reisijad maksid ühest kuni sajakuuekümneme verstani 1,5 kopikat versta pealt, s. t. meie rahasse ümberarvatud rohkem kui 2^{1/2} korda kallimalt kui meie teedel; siis 161 kuni 300 verstani lisafi 160 versta maksule — 2 rbl. 40 kopikale juure iga versta pealt üks kopik, ja pikema

maa peal versta hind aegajalt veel vähe- maks. Nii viisi olid meie kolmanda klassi sõidunormid kõige pikema sõidutee juures (300—400 kilomeetrit) kuni süüaajani vähe- malt kaks korda madalamad kui Vene teedel. Muu seas ei ole eksploateerimise kulud meie teedel ühesuguste liikumise tingimiste juures kaugeltki sel määral alla surutud kui Vene raudteedel. Tõsi küll, et meil väikeste palkade tõttu odavam tuleb ametnikkude ülevalpidamine, mis neelab mitte vähem kui 45—50% üldisest välja- minekute summast. Ometi aga ei ole üht- aegu väljaminekud teistel eksploatatsiooni aladel mitte vähenenud, vaid koguni kas- vanud üldise materjalide hinna tõusmise tõttu pärast sõda. Sellepärast on oleva tariifi kõrgendamine sisuliselt täiesti õigus- tatud.

Teadagi tuleb kahetseda, et seda teosta- takse ebasoodsal ajal, kus põllutööstus kannatab raskete aegade all halbade mete- oroloogiliste olude tõttu läinud suvel ja kus meie tööstus ja kaubandus üle elavad tõsist kriisi. Palju soovitamam oleks olnud kõrgendust läbi viia märksa varem, kus tingimised selleks olid enam kohased. Siis oleks rahval olnud võimalus harjuda ja kohaneda uue tariifiga enne kui tulid võrd- lemisi halvad olud. Kuid süüdistada selle- pärast meie rahaministrit oleks kõike suu- rem ülekohus. Läinud finans aasta hiilga- vad resultaadid kõrvaldasid igasuguse tar- viduse suurendada sissetulekuid maksude kõrgendamise kaudu ühel ehk teisel kujul; seal juures pidi näima kõige vähem luba- tav suurendada sissetulekuid, mis olid ühen- duses liikumiskallinemisega raudteel.

Käesoleval silmapilgul võib ainult tek- kida küsimus, kas ei tuleks viivitada tariifi- kõrgendusega seni kui ajad on paranenud, kui meie tööstus ja kaubandus on jõu- nud tagasi normaaloludesse. Selle küsi- muse peale tuleb meie arvates vastata otse- kohe eitavalt. Kõige pealt ei ole uus tariif, nagu eelpool nägime, mitte üleliiga kõrgen- datud; edasi ei ole mingisugust oletust arvamiseks, et see elanikkudele koormavaks saaks, samal ajal on aga selle võimalikult kiire maksmapanek õigustatud riigikassa seisukohalt, kelle sissetulekud tuleval aastal ei kata eelseisvaid kulusid.

Silmas pidades meie riigi raudtee maha- pidamise defitsiite, tuleks meie arvates läbi vaadata ka kaubaveo tariifid. Kuid see küsimus on väga keeruline ja otsekohesed ühenduses tööstuse ja kaubanduse kõige-

põlevamate huvidega. Pealegi ei oleks soovitatav praegusel raskel ajal tuua olulisi muudatusi maksvatesse veooludesse. Selle- pärast tuleks see küsimus esialgu jätta lah- tiseks. Ometi tuleks aga ühtaegu algada eeltöid sellel alal.

Siin juures peame tarvilikuks tähendada, et ka postitariifid ümber hinnata tuleksid ja nimelt kõrgenduse mõttes. Posti-tele- grahvi sissetulekud ei kata meie juures õieti väljaminekuid, sest väikene sissetule- kute ülejääk eksploatatsioonist ei ulata posti- telegrahvi valitsuse väljaminekuteks ehituste ja igasuguste sisseseadete juures.

Meie ei kiida kaugeltki poliitikat, mida aeti omal ajal Venemaal, kus posti-tele- grahvi regaalia pidi andma võimalikult suurt sissetulekut riigile. Olles koguni teisel arva- misel ja nimelt posti-telegrahvi ühenduse võimaliku odavuse poolt, arvame siiski, et taksid igatahes peaksid olema kokkukõlas posti-telegrahvi valitsuse eelarvega. Meil ei ole tarvis sissetulekut sellest regaaliast, kuid meie peame nõudma, et see ennast ära tasuks. Kuid takside kõrgenduse juures, mis tähendatud seisukohalt oleks parata- mata, tuleb igateviisi püüda, et see vähe tuntav oleks elanikkudele. Nii näit. ei oleks sugugi tuntav väljamaa saadetise taksi kõrgendada 5 marga võrra, kus siis 20 margaline saadeti vastaks sarnasele Venemaal rahu ajal (10 kop.) Edasi võiks sisemaa saadetusele teise linna lisada 2 marka, nii et nimetatud saadetise hind oleks 7 marka, tähendab ligi kaks korda vähem kui vastav Vene taks enne sõda. See kõrgendus tõstaks posti-telegrahvi peavalitsuse üht suurematest sissetulekuteist ligi 30% võrra, tähendab annaks riigile sissetuleku- lisa vähemalt 20 miljoni marka aastas.

Suurmüügi hindade kõikumisest 1923. aastal.

Läinud aastal katsus „Eesti Majandus“ Tallinna kaubabörsel koteerimise komis- joni poolt koteeritud kaubahindade põhjal ülevaadet anda suurmüügi hindade liikumi- sest üksikutel kuudel. Kahjuks tuli varsti avalikuks, et selle materjali põhjal korra- liku ülevaate saamine kauba hindade kohta võimata on. Komisjon muutis tihti ko- teerimise viisi, jättis tihtipeale teatud kau- pade hinnad koteerimata jne., nii et seda materjali indeksnumbri väljarvamiseks

võimata oli tarvitada. Et siiski mingisugust ülevaadet kaubahindade liikumise kohta läinud aastal saada, oleme kaubahindade muutuste mediaanid välja arvanud üksikute kuude kaupa kahes gruppis nagu seda enamalgi tegime, nimelt import- ja eksportkaupade jaoks eraldi. Eksportkaupade hulka on arvatud ka tähtsamad siseturu kaubad.

Mõlemate gruppide jaoks saame järgmised read:

Hinnakõikumiste mediaan (hinnad jaanuari alguses = 100)

	Import kaubad (19-22 nimetust)	Eksport kaubad (10-14 nimetust)
Jaanuari algus	100	100
Veebruari „	100	100
Märtsi „	100	103
Aprilli „	102	100
Mai „	102	100
Juuni „	100	100
Juuli „	100	102
Augusti „	97	107
Septembri „	100	112
Oktoobri „	100	103,5
Novembri „	97,5	103,5
Detsembri „	103	103

Neist arvudest järgneb, et meil kuni juuni-kuuni suuremaid kõikumisi kaubahindades ei olnud. Juunist peale kuni novembrikuuni ei ole import kaupade hinnad mitte tõusnud ja ainult detsembris võis hindade tõusu umbes 6% suuruses konstateerida. Selle vastu on aga eksport ja siseturu kaupade hinnad tuntuvalt tõusnud ja hindade tasapind oli kõige suurem septembrikuus, missugusest ajast peale ennem väikest langemist võis tähelepanna.

Muidugi tuleb siin juures silmas pidada, et koteerimise komisjon hindu „silub“ ja need iseäranis viimasel ajal kaugeliki tege-likkudele turuhindadele ei vasta.

Loodame, et statistika keskbürool varsti korda läheb usaldusväärilist hindade-statis-tikat korraldada, mille abil siis ka Eesti hindade-indeks teostamisele võiks asuda.

Riigi tulud 1. novembriks 1923.

Riigikassa andmetel on riigi korralised tulud olnud kuni 1. nov. l. a. suurte jaotuste kaupa nagu allamal:

	Riigi tulud 1. nov. (milj. mrk.):		
	1923.	1922.	Rohkem (+) ehk vähem (-)
Otsekoh. maksud	562,1	553,9	+ 8,2
Lõivud ja tasu- maksud . . .	300,7	212,0	+ 88,7
Segatulud . . .	357,3	390,9	-- 33,6
Kaudsed maksud	2.290,6	2.284,2	+ 6,4
Tulud riigi ette- võtetest . . .	1.748,7	1.465,3	+ 283,4
Kokku . . .	5 259,3	4.906,3	+ 353,0

Toodud üldsummadest näitavad ainult lõivud ja tasumaksud ja tulud riigi ettevõtetest suuremaid muu-tusi, kusjuures riigi ettevõtete tulude kasvamine lan-geb peaaesjalikult riigi hoonete, maade ja metsade tulude peale, mis on kasvanud enam kui 100% eel-mise aastaga võrreldes. Selle vastu on aga raudtee ja sadamate ja ladude sissetulek eelmise aastaga võr-reldes langenud. Lõivude ja tasumaksude hulgas näitab suuremat tõusu tempelmaks, mis vististi suurel määral ära on olnud vekslipaberi tarvitusele võt-misest.

Huvitav on, et tollidest sel aastal vähem on sissetulekuid saadud, kui eelmisel aastal.

Üksikasjalisem kokkuvõte järgneb allamal:

Riigi sissetulekud 1. nov. 1923.

	1923	1922	Rohkem (+) ehk vähem (-)
	(milj. markades.)		
Otsekohesed maksud			
Tulumaks . . .	203,3	267,5	-- 64,2
Äri- ja tööstuse- maksud . . .	271,2	218,4	+ 52,8
Maa ja hoonete maksud . . .	29,7	27,0	+ 2,7
Maks kapitaali 0/0% pealt . .	10,6	13,9	-- 3,3
Krepostmaks . .	41,6	25,4	+ 16,2
Pärandusmaks .	5,6	1,7	+ 3,9
Lõivud ja tasu- maksud			
Tempelmaksud .	227,9	167,2	+ 60,7
20% kitsar. maks	32,0	--	--
Patendid, kaalud ja proovid . .	8,8	7,5	+ 1,3
Mitmesug. tasu- maksud . . .	32,0	37,3	-- 5,3
Segatulud . . .	357,3	390,9	-- 33,6
Kaudsed maksud			
Tollid	1.159,3	1.251,4	-- 92,1
Aktsiisid	269,4	195,9	+ 73,5
Piirituse mono- pool	861,9	836,9	+ 25,0
Tulud riigi ette- võtetest			
Riigi hooned, maad, metsad .	601,3	249,1	+ 352,2
Raudtee	720,8	786,9	-- 66,1

	1923	1922	Rohkem(+) ehk vähem (-)
Sadamad ja ladud	88,5	109,1	- 20,6
Post, teleg. ja telef.	204,2	177,4	+ 26,8
Eesti Pank ja muud ettev. . .	134,0	142,1*)	- 8,1
Kokku	5.259,3	4.906,3	-
Eelmiste aasta tagasimaks	21,1	5,4	-
Korralised tulud.	5.238,2	4.900,9	+ 337,3
Erakor. tulud.	8,2	?	?
Kokku tulused	5.246,4	?	?

Tartu tööstuse ladud.

Tartu ringkonna vabrikantide ühisus palub meid järgmist avaldada:

„Eesti Majandus“ nr. 41 toimetuse kommentaarid on jällegi Tartu tööstust puudutatud ja nimelt sel viisil, et see mõningat lisaselgitust tarvitab. Nimelt kirjutatakse kommentaarid: „Kuid ajalehtede teatel on veel 30 miljoni marga eest valmiskaupasid ladus, mida nad realiseerida ei saa ja mispärast nad sunnitud on „Eesti Pangalt“ uusi krediite 10 miljoni marga suuruses paluma. Kuid Tartu vabrikandid eksivad täiesti, kui nad nõuavad, et nad rahvamajanduslikult õigustatud on seda krediiti saama, sest praegustel oludel tähendab krediidi andmine ainult uute kaupade ladusse valmistamist, mille realiseerimiseks vaevalt suuremad võimalused on, kui juba ladus olevate kaupade realiseerimiseks.“

Selle peale tuleks kõige pealt laduküsimuse asjas tähendada, et kui Tartu tööstusel tõesti ainult 30 miljoni marga eest valmiskaupasid ladus on, siis seda armetumalt väikeseks kaupade tagavaraks tuleb nimetada, millest allaminek juba nimetatud tööstuse täielikku pankrotti peaks tähendama. Ei tarvitse tööstusoludega mitte liig lähedalt tutvust olla, et mõista 30 miljoni ladu tähtsusetust terve linna 30 tööstusasutuse kohta. Veel enam: Kui 30 miljoni ladu terve Tartu tööstuse kohta midagi peaks tähendama, siis isatahes mitte seda, nagu valmistatakse seal kaupasid seisu jaoks vaid ainult seda, et nende ladud ülemäärana kuivad on. Kujutagu ometi ette:

1. Tartus on suurem veinitehas, mis oma saadusi töötab kodumaa tooresmaterjalist (marjadest ja õunadest). Veinitööstus ei ole ühepäeva tööstus, mis võiks kaupa täna valmistada ja homme turule saata, vaid tema kaup peab valminema vähemalt 3 aastat, et jääda ligikaudugi oma loomuliku headuseni. Tähendab, vähemalt 3 aasta produktsioon peab tal ladus seisma. Oletame, et see iga aasta kohta ainult paarituhat pange on, siis tekitab see ikkagi oma 6000 pangelise parafamatult seisva „ladu“, mille müügiäärust juba üksinda vähemalt 10 miljoni marga peale tuleb arvata. Alles hiljuti seisis ajalehtedes, et väljamaa veinide sisseveo peale tänavu aastal tervelt 52 miljoni marga väärtuses välisvaluutat on kulutatud.

*) Selle hulgas vähem summa (1,1 milj.) 20⁰⁰ raudteemaksu, mis 1923. aastal eriti arvestatud.

Kui Tartu veinitööstus praegu aastas alles vaevalt 3-4 miljoni seesugust valuutakulust tarbetuks suudab teha, siis ei saa ometi keegi tõendama tulla, et siin juba juttu võiks olla üleproduktioonist ja rahvamajandusele kahjulikkudest seisvatest ladudest.

2. Tartus on põllutööriistade ja masinatevabrik „A/S. Tegur“. Juba tema kaupade iseloom on niisugune, et nende müügiks ainult kaks elavamat hooaega aastas võib olla: kevadiste ja sügiseste põllutööde algul. Muu aeg tuleb jällegi paratamatult „ladusse“ töötada, et müügihooaja algul kaupa ladus oleks. Vastasel korral peaks vabrik oma ukseid kinni panema. Ei saa ju ometi ette kujutada, et vabrik ainult ettefellimiste peale ja ennesissemaksitava raha eest võiks tööd leida, kui samasuguseid väljamaa kaupu, mis „Tegur“ valmistab, kodumaa importööride ladud täis on, kes neid ostjatele võlgu ja järele maksuga müüvad. Välja arvatud paar müügihooaja lõppu, peab nii siis ka „Teguril“ harilikul ajal mõne miljoni eest kaupa ladus olema.

3. Tartus on Bali spordiriistade vabrik, mille saadused julgesti seisavad maailma parimate kõrval ja nendega hinna poolest tugevasti võistlevad. Ta müüb oma saadusi nii elavalt, nagu seda üldse ette võib kujutada, kuid ka temal peab paratamatult oma mõnemiljoniline ladu alati tagavaras seisma: terve talv tuleb seks töötada, et pakkuda oleks sportkaupa, mida kevadel nõutakse, ja terve suvi tuleb tööd teha, et võimalik oleks rahuldada talviseid nõudeid paljude tuhandete suuskade, spordi elkude ja muude talvespordi riistade järele. Ei suuda ta omale seesugust ladu soetada, on ettevõtte pankrotti!

4. Tartus on vildivabrik, mis valmistab muu seas viltsaapaid. See on aga jällegi niisugune kaup, mida ostetakse ainult talvel. Seega tuleb tal neid terve aastane tarvidus „ladusse“ töötada, et talvekuulmade tulekul midagi pakkuda oleks. Ja otsas oleks see vabrik, kes neid alles siis valmistama hakkab, kui ostja juba kaupa nõuab.

5. Tartus on tööstusettevõtte, mis valmistab suuri rehepeksu garnituure, mis oma töövõimu ja hindade poolest väljamaa omadega jällegi julgesti võistleb. Kuid kõige selle juures on asjata lootus seda kaupa enne müüa kui sügisene rehepeks algab. Seniks tuleb „ladusse“ töötada ja miljonid kauba alla mätta.

Kui selviisil kõik Tartu tööstusharud läbi võtta, siis peaks selgem kui selge olema, et 30 milj. Eesti marka (ennesõjaeegse raha järele 200.000 rbl.) õiguse pärast nii väike ladu on, et Tartu mitmekümne tööstusasutuse kohta küll nimetadagi ei maksa. Kui Tartu tööstus oma saaduste aladel ainult kodumaagi turunõudeid vähegi loomulikult rahuldada tahab, siis peavad tema ladud paratamatult suuremad olema: vastasel korral oleks ta täitsa ebaloomulikult võimetus seisukorras.

Tahaks sellepärast uskuda, et „ajalehtede teade“ 30 miljoni ladu asjas ekslik on, nagu seda on sagedasti paljud teised „ajalehtede teated“. Nii kirjutas „Päevalehe“ Tartu kaastööline alles hiljuti, et „Teguri“ vabrikus Tartus töötab ainult 100 ja Bali spordiriistade vabrikus ainult 25 töölisi, missugused arved umbes 3 korda tõelisest vähemad. Kuid kõigi palvete peale vaatamata ei ole tähendatud teateid tänini veel „õtendatud.“ Ei ole sellepärast üleaurne, kui „Eesti Majandus“ kui kõige soliidsem ja tõsisem ajakiri meie majanduslike küsimuste arutamiseks „ajalehtede teateid“ võimalikult ettevaatlikult tarvitaks.

Lõpuks veel paar sõna tähenduse kohta, nagu eksiksid Tartu vabrikandid täiesti, kui nad arvavad,

ei nad rahvamajanduslike õigustatud on seda krediiti saama. „E. Maj.“ arvates tähendaks krediidi andmine ainult uute ülearuste kaupade ladusse valmistamist.

Seega siis – jällegi üks ja seesama hirm: ainult valmistatakse, aga ei müüda. Hea oleks kui „E. M.“ nüüd korraldaks lähemalt ära ütleks, mida siis Tartu tööstus õieti niisugust valmistab, mille järele meie kodumaal mitte nõudmist pole, ehk vähem nõudmine on kui Tartus produtsseeritakse. Juba „E. M.“ 41-nris tähendasime, et Tartu 31 ettevõtet valmistavad aasta jooksul ja müüvad ka ära oma saadusi 431 miljoni marga eest. Seda ümber lükata „E. M.“ ei suuda. Vähemalt ei kõlba selleks ümberlõkkamiseks teada 30 miljonilise kaupade ladu tagavarast, nagu tänases kirjutuses näidatud 30 miljoni teeb aastast üleproduktioonist ainult $\frac{1}{14}$ ja kui vabrikuladudes ainult 25 päeva produktioon korraga tagavaras on, siis võib seda küll kõige muuks nimetada, aga mitte seisvaks laduks!

Ja siit edasi minnes tahaks nüüd teada: Kas peab „E. M.“ seda rahvamajanduslikult tulusaks, kui kodumaa oma tööstus 430 miljoni võrra aastas sissevedu tarbetuks suudab teha ehk mitte. Kui ta seda tulusaks peab, siis ei saa ta ometi rahvamajanduslikult kahjulikuks pidada ka seda, et see tööstus (juht on praegu nimelt Tartu tööstusest) oma loomuliku ja mitte ülemäärase tegevuse jätkamisvõimaluste kindlustamiseks 10 miljoni krediiti palub.

Lubatagu kõige lõpuks veel väike võrdlus: Kogu Eesti tööstusele on krediiti (Eesti Pangast) antud üle 2 miljardi. Tartu tööstus on saanud seniajani umbes 100 miljoni. Tartu tööstus on iga laenatud margaga produtsseerinud, ja müünud enam kui 4 marga eest. Kui kogu Eesti tööstus sama viljakalt produtsseeriks, siis peaks tema aastane produktioon ja müük ulatama vähemalt 8 miljardi marga peale. Kas ulatab ta seda? Kui mitte, siis – miks on just Tartu tööstus põhjustanud etteheiteks, nagu nõuaks tema liig palju ja ülemäära?!

Bibliograafia.

The Esthonian Economic Bulletin.

Meile on saadetud sellenimeline kaubandus-tööstus ministeeriumi ingliskeelne väljaanne, mis sisaldab 48 suurel leheküljel terve hulga väljamaalasele huvitavaid ja tarvilikke teateid Eesti majanduslike elu kohta. Põllumajandus, metsaasjandus, mitmesugused tööstusharud, rahaasjandus, Eesti Pank, väliskaubandus, laevandus, Tallinna sadam, raudteed, töökaitse seadused jne. on leidnud selles asjatundlikku käsitust. Praktilist huvi pakuvad peale selle artiklid Eesti võikontrolli, sadamamaksude ja tollitariifide kohta. Raamatukene oli nähtavasti kavandatud perioodilise väljaandena – seda näitab juba tema nimetus – kuid et tema järjekorraline number puudub, siis oldakse nähtavasti edaspidiste samasisuliste väljaannete ilmutamisest frükkimise jooksul loobunud. Materjal raamatukeses on nähtava hoolega kogutud, kuid, nagu ikka ametlikkudes väljaannetes, on õige mitmekesise väärtusega ja tubliski vananenud, sest kõige uuemad teated ulatavad ainult läinud aasta esimesse veerandisse.

Kõige nõrgema osana esineb „Bulletin'is“ kahtlemata sissejuhatus „Lühikene geograafiline ülevaade.“

Peale üldise naiiv-lapseliku tooni, leidub selles ka rida otsekohesid vigasid, millest ainult mõned märkime.

„Umbes 70 prots. rahvast on tegevuses põllutööd, 5 prots. elatavad ennast kalapüügist, 3 prots. on õppinud mehanikerid ja vabrikutöölised ja ülejäänud 22 prots. on läinud muudele aladele (sic!).“ Nii on meil Eestis selle seletuse järele kalapüüdmine palju suurema tähendusega, kui kogu meie tööstus. Edaspidi ei ole kalapüügist „Bulletin'i“ autorid ise enam rääkinud, kuna tööstusele on pühendanud suurema osa väljaandest! Dictionema – õlikivi kohta tähendatakse, et temas olla 18–20 prots. organilist õlulist, 60–70 prots. sütt ja 5–7 prots. vesinikku! Metsade kohta jutustatakse, et meil neid olla 17000 ruutpenikoormat (ehk ligi 11 milj aakrit) ja arvatakse selle järele üsna õieti välja, et hinge peale tulla 9,7 aakrit. Ruutkilomeetrites üteldakse aga kogu Eesti pind ühes järvedega 47.550 olevat ehk natukene üle 18 000 ruutpenikoorma. Selle järele peaks 95 prots meie maast metsaga kaetud olema ja ometi tõendatakse, et meil metsa all ainult 20 prots. maapinnast olla.

Raamatukese kõige suurem puudus ei ole aga siiski meie arvates sellelaadilised eksitused, vaid toimetajate, kui nii ütelda tohiks, värvipimedus, mille tagajärjel nemad vahet ei tee tähisa ja tähtsuse vahel. Nemad jutustavad ühesuguse tõsidusega sellest, et Eestis sirelid kasvavad ja kured pesitavad, kui Eesti Panga valuuta tagavaradest ja emissioonist. Viimane antakse tingimata üles – täpselt viimase pennini; sissevedu antakse niisama üles täpselt kümnendik tonni ja et andmed täielikud oleks, lisatakse sinna juure 10 kaalumata jäänud looma (koera?) Kõik säärased „täpsused“ raiskavad kallist ruumi, ilma et nad kuidagi kaasa aitaks asja selgituseks.

Bulletini keel on parem kui paljudes teistes meie väljaannetes, aga jätab siiski soovida. Loodame, et kaubandusministeerium oma informatsiooni-tööd jätkab ja varsti teid leiab väljamaa informeerimiseks ilma niisuguste hiljaksjäämisteta.

Tähtsamad majanduslikud kirjutused Eesti ajakirjanduses.

Maa põlise kasutamise küsimus. „Post.“, 14. dets. 1923, nr. 335.

T. R. V. Kodumaa veinitööstus ootab seadusandlik korraldust. „Pvlt.“, 14. detsembril 1923, nr. 335.

O. Rütli. Maapank. „Kaja“, nr. nr. 336 ja 340 1923. a.

Ins. J. Podsolov. Deflatsioon ja töötav klass. „Pvlt.“, 16. dets. 1923, nr. 337.

Passiivne kaubabilans ja Eesti marga kurs. „Kaja“, 16. dets. 1923, nr. 337.

Vox populi. Meie põllumajandusline lühikeseajaline krediit. „V. Maa“, 19. detsembril 1923. a., nr. 293.

Piirituse produktioon ja müük Eestis. „Psm.“, 19. dets. 1923, nr. 340.

H. Lauri. Maaomavalitsuste maksude küsimus ja nende rahaline seisukord. „Maa-omavalitsus“, november 1923, nr. 1.

Piirituse tootmine ja müük Eestis. „Post.“, 21. detsember 1923, nr. 342.

Prof. dr. pharm. B. Greving. Piimapräparaadid ja piimakonservid. „Post.“, 21. detsember 1923, nr. 342.

Eesti elujõulisemad tööstusasutused ja nende krediidid. „Kaja“, 21. detsember 1923, nr. 342.

Tõllasepp. Vihmased sügised viimase 58 aasta jooksul. „Postm.“, 24. detsember 1923, nr. 345.

Võx populi. Meie tollipoliitika. „V. Maa“, 23. detsember 1923, nr. 296.

J. Anderson. Võrdlevad jooned praeguse maksva tolliseaduse ja uue Eesti tolliseadustiku vahel. „Eesti Politseileht“, 22. detsember 1923, nr 51/52 (107/108).

Kroonika.

Eesti.

Rahaministeeriumi seisukoht maksuvõlgade sissenõudmises. Üleriikline kaupmeeste liit pööras 27. nov. läinud aastal rahaministeeriumi poole märkusega, et praegust erakorralist kitsikut ajajärku arvesse võttes tulu- ja puhtakasumaksu võlgade sissenõudmine 1924. aasta sisse edasi lükataks, ehk kui see võimalik ei ole siis neile maksuvõlgnikkudele, kes raskest seisukorras, maksuvõlgade sissenõudmist pikendada.

Nüüd on liidu juhatus rahaministeeriumi kantseleist 28. detsembril a. 4322 all vastuse saanud, milles teatakse, et maksuvõlgade sissenõudmise asjus üldpikenduse andmine ei ole võimalik, küll on aga maksuvalitsusele efektiivselt üksikuid palvekirjaid võimalust mõõda vastutulelikult äraotsustada.

Seda rahaministeeriumi korraldust tervitavad äriühinnad tõsise rõõmuga.

Soome.

(Helsingi Eesti saatkonnalt.)

Tollimaksud 1924. a. Valitsus on eduskunna poolt antud seaduse põhjal kõrgendanud teatud kaupade sisseveotollisid aastaks 1924 peaaegu samal viisil kui läinud aastalgi. Järgmises on mõned niisugused tollid nimetatud, mis Eesti suhtes võivad huvi pakkuda:

Kompvekid, toll	Smk. 15: -	pro kg.
Lihakonservid	15: -	„ „
Anjovis, kalakonserv	18: -	„ „
Juust	60: -	„ „
Haned	48: -	tükk
Vorst	8: -	kg.

Peasjalikult käivad kõrgendused luksusasjade kohta.

Soome-Inglise kaubaleping kirjutati alla 13. detsembril Helsingis. Leping on tehtud enamsoodustuse printsiipi järel. Meresõidus lubatakse mõlemalt poolt rahvusline läbikäimine. Leping astub osalt jõusse 1. jaanuaril 1924. Sisust ei ole antud veel lähemaid teateid

Professor Heckscher Soome raha kindlustamisest. Soome Panga juhatus on pööranud Stockholmis professori E. F. Heckscheri poole ja palunud

teema arvamist Soome raha kindlustamise asjas. Prof. H. arvamine on, et Soome marga väärtus tuleks määrata kullas, dollari pariteediga, nii et 1 doll. vastaks Smk 36:99. Uus rahaüksus oleks 120 naelsterl. (1 shilling), mida üksust ta nimetab taaleriks (daler). Devalvatsiooni korraldamine oleks järgmine. Kuna 1 doll. = Smk. 36:99 ja 1 doll. = 4,11 taaleri ehk shillingit, vastaks 1 taaler = 9 paberimarka (36:99 jagatud 4:11-ga). Siis oleks praeguse paberimarga ja taaleri suhe 9:1 nii kaua kui paberimark kaotatakse ära. Niisuguse korralduse jaoks olla Soome pangal küllalt suur kullafond (300 milj. Smk.). Prof. H. ettepanek on äratanud suurt tähelepanu. Aga küsitavaks jääb, kas Roo'si autoriteedi kavatsus leiab poolehoidjaid. Igatahes on küsimus olnud juba pikemat aega Soome rahameesringkondades kaalumise all.

Soome metsatoodete väljavedu. Jaan. - nov. jooksul on Soomest välja viidud:

Saetud kaupa	3.714.000 m ³	väärtus	1780,3 milj. Smk.
Saagimata	3.071.000	491,9	„ „
Põletispuid	134.000	10,2	„ „

Saetud kaupa on niiviisi välja viidud üle 830.000 stand. Müümata ja laadimata jäi umbes 120.000 stand. Tuleva suve laadimise jaoks on juba 50-60.000 stand. müüdud. Peaostjad on Belgia, Inglismaa, Prantsusmaa ja Hollandi.

Rahvusvahelisel puuturul on küsimine praegusel ajal nagu ikka sügisel, väikene. 7" männibattensidest on soomlastele pakutud 17-18 naelsterl. põhihinda ja kuusebattensidest 15-16 naelsterl. fob. stand. Hollandist on pakkumisi tehtud 160-170 flor. 7" kaupast. Daanimaale on väiksem partii müüdud 16-18 naelsterl. 7" kaupast. Ostjad on harilikult maksnud 50% hinnast ette.

Rootsi.

Rootsi majandusline olukord. (Kommertskolegiumi kokkuvõtte). Nii Rootsi valuuta ostujõud kui ka hindade tasapind ei ole 1923. aasta jooksul suuremaid muudatusi avaldanud. Aasta esimestel kuudel hooguõtnud nõrk suurkaubanduse hindade tõus ei olnud kaua püsiv ja näitas varsti langevat tendentsi, vaatamata selle peale, et kolmandal veerandaastal elukallidus vähe hoogu võttis. Rootsi kroon, missu-

gune aasta algul dollari pariteedil seisis, on seitsa-
dik aegamööda, kui ka vähe märgatavalt, langenud.
Sügisel jõudis dollari kurs ülemise kulla punktini ja
9. novembril tõsteti diskonti 1% võrra, (4½ pealt
5½ peale). Kui selle tagajärjel arvata on, et dollari
kurs teatud ajaks stabiliseeritud, siis on selle vastu
naelsterling viimaste nädalate jooksul kaunis märga-
tavalt langenud, millega ka eksportööride tuntavad
kahjud seletatavad. Ühes suurkaubanduse hindadega
tõusid kevadel ka aktsiad, on aga selle järele jälle
langenud.

Kõik tähtsamad Rootsi tööstusalad on peale 1921.
aasta keskpaiga tagasimineku kõige kõrgemate produkti-
iooni arvudeni jõudnud. Ehk küll puu väljavedu
1922. aasta väljaveoni ei ulata, siiski tuleb teda rahul-
oldavaks pidada. Eriliselt märgitakse, et puumater-
jaali väljavedu Austraaliasse ja Aafrikasse suurenenud
on. Ilmaturul on Venemaa (1922. aasta väljavedu
vähem kui 150 000 st., käesoleval aastal kaugelt üle
200.000 st.), rajariikide ja Saksamaa ekspordi suure-
nemist märgata. Viimaste kuude puumassi ja kolm-
veerandaasta paberi väljavedu on suuremad olnud,
kui kunagi enne. Muidugi tuleb seda mõeldamineva
nähtusena võtta mis seletatav tellimiste kokkukuhja-
misega, kuid kindel on, et Ameerika Ühisriikide
Rootsi puumassi (peaasjalikult tselluloosi) tarvitamine
ning järjest juurekasvav nii Ameerika kui ka Euroopa
ajalehepaberi nõudmine Rootsi turule häid väljaveo
võimalusi kaugesse tulevikku garanteerib.

Masinatööstuses töötavate tööliste arv on 1922. a.
kevadest alates kestvalt tõusnud, mida ka 1923. a.
kolmandal veerandaastal konstateerida tuleb. Rootsi
tähtsamate tööstussaaduste hindade liikumine ei ole
selle vastu nii õnnelik olnud. vaafamata selle peale,
et Ruhri okupatsioon hindade tõusu esile kutsus,
missugune ka kogu suve jooksul püsima jäi. Aga
sügis tõi tuntava hindade langemise enesega kaasa.

Teravilja saak on kvantitatiivselt küll üle kes-
mise ulatanud, kuid märg ja hiline lõikushooaeg
on ka Rootsi viljale palju kahju teinud. Sügise jook-
sul tõusevad suurtes väljaveomaades nisuhinnad, kuid
sisemaa viljahind on peaaegu muutmata.

Kahe aasta jooksul on Rootsi sissevedu kasva-
nud, mis ostujõu kõvenemisest ja kasvamisest tun-
nistust annab. 1922. a. teise poole väljaveo tunta-
vale suurenemisele on käesoleval aastal madalamad
eksport arvud järgnenud, kuid viimase veerandaasta
väljavedu on umbes sama suur, kui 1922. a. oma.

Norra.

(Eesti esitajalt Skandinaavias.)

Tollimaksude kõrgendus. Norra valitsus on 7.
dets. tehtud stortingi otsuse kohaselt määranud, et
kõik tollimaksud tulevad kõrgendada 79 prots. võrd,
millega on öeldud, et Norra tollimaksudid edaspidi kuld-
krooni alusel võetakse. Suvel tõsteti nagu teada Norra
tollimakse 33⅓ prots. võrd endistest, mis sõjalgusest
saadik oluliselt muutmata olid jäänud. Uus kõr-
gendus tähendab, et toll, mis enne sõda oli 1 kr.
nüüd välja teeb 1: - plus 33⅓ prots. plus 79 prots.
= kr. 2:58.

Ülemine määrus on ajutine; tollide kõrgenduse
küsimus on praegu eritise stortingi-komisjoni käes
arutada ja esitatakse lõpulikul kujul stortingile tuleva
aasta algul.

Tollide kõrgendamise põhjuseks on Norra krooni
väärtuse langemine, mille tõttu kaupade hinnad tõu-
sid ning tollimäärad, mida võeti ennesõjaaegses
suuruses, endist proportsiooni kaubahindadega enam
välja ei annud. Kõrgendust tuleb seega võtta ainult
kui tollimäärade proportsiooni õiendamist, kuigi äki-
line kõrgendus praegu kaunis brutaalselt mõjub.
Kõrgendus on nagu võis oodata sotsialistide ja kom-
unistide seas suurt opositsiooni tekitanud, kuid
parempoolsed ja suurem osa vabameelseid peavad
kõrgendust täitsa õigustatuks.

Teated ettevõtete tegevusest.

Ärikalender.

Metsa oksjon (v. „E. Majandus“ nr. 43.).

8. jaanuaril.

Likööri- ja napsivabriku o/ü. „Veritas“, erakor-
raline peakoosolek, kell 6 p. l., Tallinnas, Dunkri t.
nr. 4.

9. jaanuaril.

A/s. „Norfak“, korraline peakoosolek, kell 6 p. l.,
Tallinnas, Raua tän. 11 k. 5.

Tähtsamad enampakkumised.

Metsa oksjonid.

8. jaanuaril 1924. a. kell 12 Kõnnu meeskonna
kantsleis, Lelle kaudu, 135 k. s. mitmet sorti kütte-
puid ühes üksuses algushinnaga 189.120 marka ja

17. jaanuaril s. a. kell 12 Tapa meeskonna kants-
leis, Tapa kaudu 1103 tk. kuusepalki, 9 üksuses,
algushindadega 18 kuni 26 mk. kantjalg metsas koha
peal.

Iga pakkuja on kohustatud oksjonikomisjonile
sisse maksma 10% pakutava üksuse alghinnast. Lige-
maid teateid saab kohalistelt metsaülematelt ja metsade
peavalitsuse tööstusosakonnalt.

Uued seadused ja määrused.

**Määrused Rootsi ja Daani rahakursi mää-
ramise korra kohta posttransferitide kaudu sum-
made saatmisel Eestist Rootsi ja Daani ja Root-
sist ning Daanist Eestisse on avaldud R. T. nr.
146 - 1923 a.**

**Määrus tollikorralduste kohta uue tollisea-
dustiku jõusseastumise puhul.** Uue tolliseadustiku
1. jaanuaril 1924. a. jõusseastumise puhul (R. T.
nr. 45/46 ja 116 - 1923 a.) jäetakse maksma uue
tolliseadustiku vastavate paragrahvide kohaselt järg-
mised määrused ühes muudatuste ja täiendustega:
Kaupade tollimärkidega varustamise kohta (R. T. nr.
nr. 41, 109/110 - 1922. a., 101, 120 ja 140 - 1923.
a.) - § 262 kohaselt; ladumaksu kohta kaupade
hoidmise eest tolliruumides (R. T. nr. 20 - 1921. a.
ja nr. 87 - 1923 a.) - § 167 kohaselt; reisijatel
kaasasolevate automobiilide ja teiste liikumisabi-
nõude üle piiri laskmise kohta (R. T. nr. 86 - 1922.
a.) - § 347 kohaselt.

Ühtlasi tunnistakse maksvaks § 199 märkuse 3
põhjal kaupade taara-tabel (9 veebr. 1906.) kõikide

täiendavate muudatustega, mis enne 24. okt. 1917 avaldud § 234 märkuse 1. põhjal, pakkimisabinõude tollita sissetoomise kohta, mis Eesti kaubaga olid välja veetud, määratakse sellega, et igasuguseid kotte tähendatud korras võib tollita tagasi lasta ainult 75 prots. väljaveetud hulgest arvu järele.

(R. T. nr. 146 - 1923. a.).

Määrus kantsleimaksu võtmise kohta tolliasutustes. Uue tolliseadustiku § 42 p. 6 põhjal panakse maksma, 1. jaanuarist 1924 arvates, kaupade ja tolliasjade suhtes, mille kohta uus tolliseadustik tarvitusele võtta tuleb, järgmised kantsleimaksu määrad: a) tollita sisse- ja väljaveetavate kaupade pealt mk. 0,30 iga tuhande mrga ülesantud hinna järele (reisijate kraam ja kõik teised asjad, mis tollita läbi lastakse §§ 326-364 põhjal, maksu alla ei käi); b) väljamaalt sissetulnud ja transiidina läbi Eesti väljaveetavate ning väljamaale tagasi saadetavate kaupade pealt mk. 1.- iga klg. eest; c) iga dokumendi ärakirja ja iga tunnistuse ees mk. 50.- poogna pealt.

(R. T. nr. 147/148 - 1923. a.).

Vabaladude seadus. Määrus kaubamärkide registreerimise kohta ja määrus leidustele patendisaamise kohta on avaldud R.T. nr. 147/148 - 1923. a.

Turu ülevaated.

Rahaturg.

Tähtsamate arvete seis Eesti-Pangas.

(miljon markades)

	11.XII.23	29.XII.23.	Liikumine.
Aktiiva.			
Kassa . . .	471,4	446,0	-- 25,4
Kassa osakondades . .	639,5	591,1	-- 48,4
Välisvaluuta kassas, pankades ja väljamaa vekslid	497,0	845,2	+ 348,2
Diskont. vekslid . . .	1.121,5	1.121,5	-- 0,2
Konto-korrent Passiva.	2.264,0	2.274,2	+ 10,2
Pangatähed	2.250,0	2.250,0	muutuseta
Riigikassa jooksev arve	552,6	617,5	+ 64,9
Riigikassa jooksev arve välisvaluutas	907,3	1272,5	+ 365,2
Hoiusummad	487,8	510,4	+ 22,6
Väliskohustused	192,0	46,4	- 145,6

Eesti Panga arvetes aruande aja muudatustest on silmapaisvam panga välisvaluuta summade tuntav kasvamine, ning väliskohustuste kahanemine. Välisvaluuta aktiivas kasvas 11 kuni 29. det. m. a. 497,0 milj. mk, pealt 845,2 miljoni peale, seega 348,2 milj. marga võrra. Samal ajal kahanesis passivas väliskohustused 192 milj. pealt 46,4 milj. peale, seega 146,6 milj. marka. Järsne suure - 483,8 milj. marka - välisvaluuta juurevoolu põhjuseks oli peaaesjalikult Riigikassa poolt sissemakstud summad, nimelt 365,2 miljoni, mille võrra kasvanud on ka

Riigikassa jooksev arve välisvaluutas. Mainitud summa juuretulek sündis Riigikogu poolt lubatud riigi kullatagavaradest Pangale laenuna antud 2 miljoni kuld- rubla arvel. Peale selle on umbes 120 milj. võrra valuutat ekspordist sissetulnud, mis sellepärast panga tagavarade kasvamiseks kaasa aitasid, et Eesti Pank detsembrikuul valuuta müügis tagasihoidlik on olnud.

Riigikassa arve Eesti markades on tõusnud 64,9 miljoni marga võrra.

Kasvanud on samuti laenu - 10,2 milj. mk. võrra. Kuid see peaaesjalikult põllumajandusele antud laenu arvel, mis 2-30 miljoni suuruses väljanti. Osa laenu tagasimaksmine viis siis laenu-summade tõusu 10,2 milj. peale tagasi.

Tähelpanuväärt on hoiusummade 22,6 miljoni tõus, mis näitab, et usaldus Eesti marga vastu selle aegse ärevuse tagajärjel ometigi kaduda pole suutnud.

Vähennemist võib märgata kassa seisus - 73,8 milj. suurusel ja diskonteeritud vekslite summas - 0,2 milj. marka.

Viimased börsi kursid*)

	New-York		Helsingi		Stockholm		London	
	5.I	29.XII	5.I	29.XII	5.I	29.XII	5.I	29.XII
Naesterling	4.29	4.34	173.10	176.05	16.24	16.45	-	-
Dollar	-	-	40.44	40.50	3.78	3.78	4.31	4.34
Prantsuse frank	-	-	202	204	18.40	19.25	87.40	84.50
Helveetsia frank	-	-	1066.5	1067.5	65.90	66.25	-	-
Rootsi kroon	-	-	-	-	-	-	16.29	16.39
Soomes mark	-	-	710	722	9.37	9.355	17.27	17.55
Daani kroon	-	-	1526	1537	66.20	67.18	24.46	24.46
Hollandi gulden	-	-	10.25	10.25	143.20	143.50	11.39	11.39
Eesti mark	-	-	-	-	-	-	-	-
Kuld per units	-	-	-	-	-	-	96/2	95/4

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mjujal on noteerimisviis nagu Tallinnas, s.t. kurs näitab ühe naesterlingi ja dollari hinda, oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Tallinna börs kursisedel

Kuupäev		1 dollar	1 naelsterling	1 miljard Saksa marka	100 Soome marka	100 Rootsi krooni	100 Daani krooni	100 Prantsuse frk.	100 Holl. gulden.	100 Läti rubla	100 Tšehosl. kr.	1 kuld rubla	100 Itaalia liiri	100 Helveetsia fr
22.XII	O.	385	1683	—	946	10000	6875	1975	14700	148	1100	189	1650	6750
	M.	388,5	1693	0,15	956,5	10250	6975	2025	14825	151,5	1150	—	1700	6825
	T.	388,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28.XII	O.	385	1683	—	947,5	10'00	6875	1975	14725	148	1100	189	1650	6750
	M.	388,5	1693	0,15	957,5	10275	6975	2025	14825	151,5	1150	—	1710	6825
	T.	388,5	1693	—	957,5	10275	—	—	—	—	—	—	—	6825
2.I	O.	385	1662	—	944	10200	6800	1925	14675	147	1100	188	1625	6750
	M.	387,5	1672	0,15	944	10300	6900	2000	14775	151,25	1150	—	1700	6850
	T.	387,5	1672	—	—	—	6900	—	—	—	—	—	—	—
3.I	O.	387	1655	—	945	10200	6775	1925	14650	148,25	1120	188	1645	6775
	M.	388,5	1665	0,15	955	10300	6875	1975	14750	151,25	1150	—	1675	6825
	T.	388,5	1663	—	955	10300	6875	—	—	—	—	—	—	6825
4.I	O.	387	1660	—	951	10175	6750	1890	14625	148,75	1135	188	1680	6775
	M.	388	1667	0,15	961	10275	6850	1940	14725	151,75	1165	—	1710	6825
	T.	388	1667	—	961	10275	—	—	—	151,75	—	—	—	6825
5.I	O.	387	1655	—	950	10175	6760	1860	14650	148,75	1130	188	1665	6765
	M.	388	1671	0,15	960	10275	6860	1910	14750	151,75	1160	—	1695	6815
	T.	388	1671	—	—	—	—	—	—	151,75	—	—	—	—

EESTI LAENU PANK A-S.

Ärisesis 30. novembril 1923. a.

AKTIVA.

PASSISA.

Kassa ja jooksvad arved	4.400.162,64	Aktisia kapitaal	15.000.000.—
Väärtpaberid	993.815,—	Tagavara kapitaalid.	1.694.957,32
Välisvaluuta	984.969,98	Hoiusum. ja jooksv. arved	90.039.628,24
Laenud ja vekslid.	90.400.310,53	Arved teistes asutustes.	38.568.308,50
Korrespondendid „Loro“	632.367,83	Korrespondendid „Loro“	1.744.953,47
„Nostro“	197.667,56	„Nostro“	1.311.418,12
Osakonnad	11.394.597,42	Osakonnad.	9.836.652,42
Ärikulud ja 0/0/0	8.476.724,54	Komisjon ja 0/0/0	10.608.423,47
Majajähtuse kulud.	63.321.004,24	Mitmesugused arved.	20.158.603,42
Mitmesugused arved	8.161.325,22		
	188.962.944,96		188.962.944,96

Eesti Laenupanka juhatus.

Ajakiri

„LOODUS“

Ajakiri „LOODUS“ seab omale eriliseks ülesandeks kodu tundmaõppimise, awades oma weerud eestkätt neile uurimistödele ja märkustele, mis aluseks wõtnud kodumaa looduse. Sellepärast olgu ajakiri „Loodus“ kodus lugemislaua igal loodussõbral, sest ta on ainuke kohane awalduspaik igale eesti looduse harrastajale.

Ajakirjas „LOODUSES“ leiawad ruumi nii populaar – kui puhtteaduslise sisuga artiklid, kuid ta eelistab populaarteaduse ilmega artikleid kui teawajaid teadusele ka nelle lugejale, kel puudub eriline ettevalmistus. Tseitselt poolt peab ajakiri „Loodus“ otse kohuseks ruumi anda puhtteadusliste artiklitele, elustades eestikeelset teaduslist kirjandust ja tutwustades äratõmmete abil neid ka wälismaal.

Ajakiri „LOODUS“ on eriliselt koolides loodusloo, maateaduse ning matemaatika õpetajaile tarwilik.

Ajakirjast „LOODUSEST“ leiawad õpetajad rohkesti materjali kodumaa loodusnähtuste selgitamiseks.

Ajakirjast „LOODUSEST“ leiawad õpetajad peale teadusliku materjali weel oma alasse puutuwate raamatute ja kirjanduse arwustusi paremate asjatundjate sulest.

Ajakirja „LOODUSE“ weergudel wastab toimetus kõigile tema eeskawasse puutuwate huwiküsimustele, mis lugijate ringkonnast toimetusele saadetud, püüdes neid seletada praegusaja teaduse seisukohalt.

Ajakirja „LOODUSE“ toimetuse koosseis on järgmine: peatoimetaja cand. rer. nat. J. PIIPER, zoologia professor; peatoimetaja asemik cand. phys. H. PERLITZ, teoreetiline füüsika dotsent; wastutaw ja tegew toimetaja stud. bot. G. WILBERG. Toimetuse liikmed: cand. chem. J. ANNUSSON, prof. Tallinna tehnikumis; Dr. phil. nat. A. AUDOWA, ülikooli stipendiaat; Dr. (Ph. D. Sc) H. BEKKER, geoloogia dotsent; cand. math. H. JAAKSON, matemaatika dotsent; Dr. phil. nat. H. KÄHO, taimefüsioloogia dotsent; M. Sc. P. KOGERMAN, orgaanilise keemia dotsent; cand. rer. nat. A. LUHA, geoloogia kabineti wanem assistent; cand. rer. nat. A. NIELER, geograafia kabineti wanem assistent; cand. phil. K. Ramul, filosoofia dotsent; stud. zool. EDW. REINWALD, zoologia instituudi n. assistent; cand. math. D. ROOTSMANN, astronoomia professor; mag. geogr. J. Rumma, geograafia kabineti assistent ja tegelik kodu uurimiste toimkonna tööde korraldaja; cand. math. C. RÄGO, mehanika ja rakendusmatemaatika professor; J. SARW, matemaatika professor; mag. geogr. A. TAMMEKANN, ülikooli stipendiaat; Dr. med. A. WALDES, patoloogia instituudi professor; cand. phys. J. WILIP, füüsika professor.

Peale nende on ajakirja „LOODUS“ele“ kaastööd teinud ja edaspidi lubanud teha: prof. Dr. F. BUCHOLTZ; dots. O. DANIEL; Dr. K. FRISCH; prof. Dr. phil. J. G. GRANÖ, ornitoloog M. Härms; cand. geogr. E. KANT; stud. zool. J. KLEIN, stud. med. G. KINGISEPP; dots. K. KOCH; meteoroloogia observat. sünoptik W. KURRIK; direktor J. KÄIS; stud. bot. LIPMAN; stud. E. Leppik; prof. Dr. med. A. LIPSCHÜTZ; stud. R. LIWLÄNDER; Dr. med. S. LOEWE; cand. chem. K. LUTS; stud. geogr. J. MAIDE; stud. zool. H. MÄNNIK; stud. geogr. A. PARTS; assistent A. POHLA; dots. H. REICHENBACH; eradots. EDM. SPOHR; assistent L. TEIS-POSKA; kapt. A. THOOM; cand. rer. nat. P. THOMSON; prof. Dr. WÄISÄLÄ ja mag. WAGA.

Ajakiri „LOODUS“ ilmub 12 korda aastas, 6 numbert à 3 pg. ja 6 numbert à 4 pg. Tellimise hind 1/1 a. – Mk 700.–; 1/2 a. – Mk. 350.– ja 1/4 a. – Mk. 200.–. Tellimise raha wõib ka postmarkides ette saata.

Ajakirja „LOODUSE“ tellimisi wõtawad wastu kõik wabariigi postkontorid ja K. Ü. „LOODUS“, Wana tän. nr. 1 ja Rüüli tän. nr. 9, Tartus.

Ajakirja „LOODUSE“ wanad aastakäigud on weel saadawal. 1922 aastakäik maksab Mk. 360.– 1923 a. – Mk. 700.–.

K. Ü. „LOODUS“, Tartus.